

FAHÁZATI ÉRMEGYEI NAPLO

Előfizetési árak:

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1-50 K.
3 óra	3 K.	3 óra	4-50 K.
6 óra	6 K.	6 óra	9- K.
1 évre	12 K.	1 évre	18- K.

Megjelenik minden hétfőnap este 8 órakor.

Gazdasági és földművelési
Szaklapok és Hirdetők
Székhelyénél
Székeshéhvár, 1917.
Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjszámba szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

A világnézeti Honnét vegyük a földet a nép számára?

— Világosítsuk fel a közvéleményt. —

harctéren a harcok egyidőre a világháború zajában elhallgattak, de nem örökre. Ez a csend a készülődés csendje s ha majd egyszer eljön a várvárt béke, ki fog törni a harc, talán sokkal erősebb és radikálisabb módon, mint eddig. Ellenségeink táborában mindent pont-pontra dolgoznak ki, hogy majd a háború utáni rendezési munkában ők adják meg a lelkünk szerinti irányzatot. A földreformnál aligha fog kimaradni a szekularizáció kérdése s a szellemi világban a vallásos világnézetek militarizmusának vádjá. A szocialisták szava is megnőtt, hisz ők hirdetik hangosan a békét. A hazára és egyházra uindenkép idegen elemek igen nagy anyagi tőkéhez jutottak a háború alatt. Az iskola is reform előtt áll, bár a háború itt a vallásoktatás mellett argumentál, az ellenkező tábor ezt nem hagyja figyelmen kívül s a „Világ”-ot a tanári testületnek ingyen küldi.

A béke utáni harcok azok javára fognak elődni, akik már most biztosítják maguknak a közvélemény irányítását. A béke után ugyanis mobilizálnak s ebben a felkészültségben is lesz a győztes, akinek szava a legszélesebb rétegeket is átjárja, zászló alá sorakoztatja.

A vezérszerep itt is a sajátokhoz fog jutni. Az a fog mozgósítani, irányítani, meggyőzni s közvéleményt teremteni. Ha azzal a hatalmas tőkével, amely most ellenségeink táborába a szerencsés háborús konjunktúra folytán felgyülemlett, egyszer majd ellenünk fognak fűteni s ha erre a sajátóra rászokik a háború alatt újságolvasóvá vált milliók érdeklődése, nem lesz hatalom, amely kicsavarja kezükből a zászlót.

Jó erre már most gondolni s minden erőnkkel odahatni, hogy a nagy tömegeket a saját kérdésében felvilágosítsuk.

Magyarország a tájékoztatatlanságok hazája. Az emberek igen sokat mernek beszélni olyan dolgokról, amelyekhez nem értenek. Felkapnak valami jelzőt, amelyet a fösszakarát dob ki a közvéleménybe s azt tovább kitérítik anélkül, hogy igyekeznének a lényegét megismerni. Bizonyos dolgok iránt viszont nem érdeklődnek. Ugy vannak, mint az egyszerű ember, aki a gyümölcsös kertben mindig csak egy lát táz, amelyen pedig csak itt-ott van már gyümölcs, holott a kert tele van száz meg száz megrakott gyümölcsfával.

A háború alatt elemi erővel tört fel a birtokpolitika helyes irányu megoldásának problémája. Földet kell adni a népek, kivált a harctérről hazatérőknek! — ez lett a jelző s az ország legjobbjai foglalkoznak éjjel nappal a kérdés megoldásával. Mindenki vallja, hogy nagy arányú parcellázásra, örökberletre van szükség, csak azon vitatkoznak: honnét vegyük a földet?

A magyar társadalomnak egy elenyésző, de igen hangos kisebbsége kiadta a jelzőt, hogy az egyházi és hitbizományi birtokokat kell eddigi tulajdonosaiktól valamilyen formában elvenni. Vagy parcellázni, vagy örökberletbe venni, vagy teljesen szekularizálni. Egyesek az összes ilyen birtokokra, mások csak ezek egy részére akarnak rátenni a kezüket.

Az agitáció a tájékozatlan társadalom nagy részénél visszhangra talált, mert a társadalom igen nagy része azt hiszi, hogy más föld, amely a kisemberek számára felhasználható volna, nincs is mint az egyházi és hitbizományi birtokok. Ez egyházellenes irányzattal szemben mások viszont a zsidó nagybirtokokra és nagybérlőkre szoktak rámutatni, amelyek szintén nem lehetnek ne bántsd virágok s amelyeket ép úgy bele lehetne és bele is kellene vonni az újföldbirtokpolitikába, mint az előbbieket.

Teljesen távol áll tőlünk, hogy felekezeti szempontok túlzásait vigyük bele ebbe a kérdésbe. Biztosan tudjuk, hogy az egyházi és hitbizományi birtokok — amint részben már eddig is tették — a legnagyobb önfeláldozással fognak a kérdés közmegeledést keltő megoldásában cselekvő részt venni s föltételezzük a zsidó nagybirtokról is, hogy nem zárkózik el a

jövendő boldogabb Magyarország alapjai lerakásának nemzeti munkájától.

Azonban vizsgálunk kell, nincsenek-e a fentiekben kívül Magyarországon olyan nagybirtokok, amelyek époly, sőt nagyobb kötelezettséggel tartoznak a megoldás nagy munkájában részt venni? Vizsgálódásunkra a könyvkereskedések gondosan elrejtett leghátulsó polcáról előkerült Levay Lajos országgyűlési képviselőnek egy munkája, amelyet merkantil könyvkiadóink minden elképzelhető módon üldöznek, csak hogy a közönség szeme elé ne kerülhessen. Ebben a könyvben t. i. meg van írva, hol vannak azok a földek, amelyek a földbirtokpolitika megoldásánál elsősorban kellene, hogy számításba jöjjenek. Ezek a földek: a városok, községek, közbirtokosság és kincstár kezében levő nagybirtok.

Hogy világos legyen, mennyire tendenciózus az a jelző, hogy csak egyházi és hitbizományi birtokok vannak Magyarországon s csak ezeket kell a kérdésbe bevonni, ide iktatjuk összehasonlítással az érdekelt birtokokat. Van Magyarországon birtok:

A városok és községek kezén 5,290.144 kat. hold.

A közbirtokosság kezén 3,239.000 kat. hold.

A kincstár kezén 2,268.440 kath. hold.

Zsidó nagybirtok 7,000.000 kath. hold.

Összesen: 17,797.654 kat. hold.

Ezzel szemben:

Egyházi birtokok 2,200.000 kat. hold.

Hitbizományi birtokok 2,349.000 kat. hold.

Összesen: 4,549.000 kat. hold.

Az előbbi csoportba sorolt birtok tehát 13,248.654 kat. holdnál több az utóbbinál, vagyis négyszerte nagyobb nála s mégis örökösen azt halljuk, hogy más birtok, amit a kisemberek számára számításban lehetne venni, nincs mint az egyházi és hitbizományi birtok.

Ezek olyan adatok, hogy összeomlik előttük minden hamis jelző, szándékos uszítás és irigység. Ezek az adatok maguk számolnak le azzal a hamis irányzattal, amely a magyar közvéleményben hosszú ideig oly makacsul tartotta magát.

Ha sor kerül a birtokpolitika helyes megoldására — pedig okvetlenül rá kerül a sor — akkor

az első kérdésre, hogy hol vegyük a hozzá való földet, itt a válasz. A nagybirtokoknak nem egy aránylag sokkal elenyészőbb kvantumát kell szem előtt tartani, hanem rá kell irányítani az ország közvéleményének figyelmét a jelzett többi nagybirtokra; könyvekben, rópiratokban, újságokban és főleg a parlamentben kell propagálni ezt az eszmét.

A különféle gazdasági egyesületek és egyéb szervezések pedig irjanak fel a képviselőkhöz s erélyesen sürögessék az összes nagybirtokok szem előtt tartását a kérdés megoldásánál.

Székeshéhvár honfoglaláskori temetői.

Kivonat Marosi Arnoldnak az Országos Régészeti és Embertani Társaságtól tartott előadásából.

Székeshéhvártól eddig öt honfoglaláskori temető ismeretes. Legrégibben ismert a demkőhegyi, mely a mostani homokbánya területén fektett. Több mint félszáz sirt tártak fel benne. Az egyszerű ékszereket tartalmazó sírok mellett találtak itt fegyvereket és lőfegyvereket tartalmazó lovas sírokat is, továbbá keleti ornamentikával díszített boglárákat, melyeket a honfoglalók régi házukból hoztak magukkal.

A Maroshegy területén két honfoglaláskori temető került felszínre. Az egyik az urhidai-ut kiágazásánál, ahol 1892—94-ben, vagy harminc sirt tártak föl. A csontokat azonban szétszerták és a régiségek közül is alig egy-néhányt sikerült megmenteni. Legnépesebb volt a Maroshegy nyugati lejtőjén talált temető. Itt a sírok száma vagy 400-ra tehető, de csak szegény ékszerekből, gyűrűkből, hajkarkékből, nyak és karperecből, gyöngyökből, függőkből álló mellékleteket tartalmaztak. Koruk a sírokban talált érmek alapján a XI-XII századra esik. 1915-ben a déli vasút mentén épült barakk-tábor területén is akadnak néhányra a fentiekkel egykorú szegényes sírra.

Az ötödik honfoglaláskori temető a múlt évben a sárbogárdi ut mentén, a ref. temetővel szomszédos legelőrészen került felszínre. Itt összesen 31 sirt bontottak föl. Közülük 23 sírban kifejtett, 8-ban gyermek csontváz volt. Melléklet 13 sírban találtak. Ezek a következők: kard, két pengyel, zablá, csattkarkika, négy kés, csikoló vas, kova, nyakperce, egy állatfejes, két fonott és két sima karperec, csüngő, öt pityke, fűzalevelalakú bronzdisz, három függő és kilenc újjgyűrű. A sírok között szétszórtan fordultak elő: csikoló vas, hat gyöngyszem, keresztalakú díomle-

Egyes szám ára 4 fillér.

mezke, madárfejalaku ólomdarabka, két lemeztorédek és hat középkori cserépdarab.

A sírokban talált legbecesebb régiség a kard. Ez is, miként az egyik demkőhegyi kard, Karoling típus, mellyel nyugati kalandozásai alkalmával ismerkedtek meg őseink és mint győzelmi jelvényt hozták magukkal. Értékessé ritkasága teszi, amennyiben hazánk területéről eddig ez a nyolcadik ismert példány.

A kardot, melyet múzeumunk számára a Nemzeti Múzeum régiségosztálya volt szíves preparálni, az alatt az ezer év alatt, míg a földben pihent, a rosda nagyon megviselte. Mindazonáltal a sírból egészen került ki, csak hegyéből hiányzott egy kevés. A preparálás azonban annyira megvékonyította, hogy ketté törött. Az egész kard hossza 89,5 cm. Ebből 72,8 cm... esik az 5,5 cm. széles, kétélű pengéjére, s annak közepén széles vércsatorna nyomai láthatók. A markolat alján 10,5 cm. hosszú keresztvas van némi ezüstnyomokkal, míg a markolat végét kapukalapot lapított gomb fejezi be. Múzeumunkban a sarkantyugyűjtemény alatti szekrényben van a kard kiállítva.

Az egyes temetők leleteinek tüzetes összehasonlítása és más honfoglaláskori temetőikkel való egybevetéséből arra lehet következtetni, hogy bennük nem egyforma népség temetkezett. A szegényes sírokból álló maroshegyi és barakktabori temetőben minden valószínűség szerint a meghódított és várjóságba beosztott őslakók temetkeztek. Ezek szláv és még az avarok idejéből itt maradt török, finn ugor törzsek voltak. Ezt támogatja, hogy az említt temetőkben oly nagy számban előfor-

duló és a halántékáján viselt hajkarikák főleg-e népekre jellemzők. Viszont a demkőhegyi és sárbogárdi ut nemli temetőben,

ahol fegyveres harcok sírjai is kerültek felszínre, inkább a katonáskodó magyarság és házinep temetkezett.

A Pro Patria a világháboruban.

Székesfehérvár urileányai a hadijótékonyágban.

Sokszor méltattuk már a Pro Patria hadijótékonyági intézményünknek érdemeit, amelyeket a világháboruban szerzett sok megsegítésével, beteg sebésztől harcos katonák megvondó- gátsáival. A közkedvelt intézmény most egy kis rövidke beszámolóval áll a közönség elé s az a következőket tartalmazza:

Nem volt még háború, mely annyira nagy szenvedést, betegséget nyomorúságot hozott volna magával, mint a mostani, de minél iszonyubb a háború, öldöklőbbek a fegyverek és minél véresebb rohamokkal folyik a küzdelem: a fegyverek zaja közben, annál nagyobb részvétellel, szeretettel dobog a szív s készlet mindenkit a legintenzívebb segítségre, munkára.

A mai kor a legnemesebb nemzeti és egyéni erényeket váltotta ki nemcsak a harcokban, küzdő, de az itthonmaradtok lelkeiből is. Felolvastotta a lélek merevségét, kitepte a gögőt, részvételet, önzést s helyébe ültette a részvétet, igaz szeretetet, s ha mindenki annyi szeretettel segítene s arra annyi alkalmat találna, miért ne tehetnénk, gondolkodunk, hisz az csak rajtunk múlik s mi akartunk

tenni, dolgozni, másokért, beteg katonáinkért, a hazáért.

Vérrel, harccal, szerették, védtek őseink hazánkat s derék katonáink most is vért, életet áldoznak szabadságért, függetlenségért, csak mi maradjunk tétlenül? — nem, ez nem lehet! — Ez az erős tenni vágyás hozott össze bennünket két évvel ezelőtt s megalapítottuk a „Pro Patria” egyesületet, melynek célja a sebesült katonák gyógyezését tűztük ki, — hogy később a segítséget, támogatást kiterjesztjük a harctereken küzdő katonákra s itthonmaradt családtagjaira, azt annak köszönhetjük, hogy a megalakulásnál megnyilvánult lelkesedés, lángoló haza és emberszeretet nem csökkent azóta sem, hanem inkább fokozódott, hozzácsatlakozott a székesfehérvári ifjúság legnagyobb része és támogatja városunk lelkes közönsége. Egyesületünk tagjai heti 10 fillér tagdíjat fizetnek, ez az egyesület által egy téli és egy nyári ünnepség, mesédélután jövedelme képezi azt az alapot, melyből a segítséget eszközöljük.

Az egyesület vagyona a Fejérmegyei Takarékpénztárban van elhelyezve. A mostani tőke maradvány 2698 korona 08 fillér.

Megalakulásunk óta hetenkint szombaton egy-egy hadikórház

betegjeit láttuk el ozsonnával az első időben 50—60, később 100—120 korona értékkel egy-egy alkalommal. Ozsonna volt: kávé kaláccsal, dohány, cigaretták, olvasnivaló. Másik alkalommal bor, percc stb. A menetszádok indulásakor füstölni valót, virágot osztottak a tagok. Sőt a harcterekre is küldtünk fehérneműt, szappant, dohányt, cigarettát, cognacot, teát.

Február 17-én rendezett az egyesület hangversenyt a színházban s annak jövedelméből 1000 koronát ajánlott fel a város polgármesterének a meztelülások javára. De juttatott az egyesület ruhát, cipőt mások is a katonák hozzátartozóinak.

Isten segítségével folytatjuk munkálkodásunkat mindaddig, míg szenvedő hőseink rászorulnak s ha majd elhallgat az ágyu, nem folyik a vér, a katonák visszajönnek.

Az érdem ezekért a jótékonyágokért a város urileányaié. Elsősorban főispánunk kedves leányaié, akik az egyesület megteremtői, vezetői és lelkei.

Széchenyi Sári, Irma és Márta, ez a három lelkes magyar leány, akik létrehozták a város közkedvelt jótékonyági egyesületét. Egy alkalommal majd az egész gárda névsorát közölni fogjuk.

Szeplő, májfolta, pőrséné arcisztátlanság ápolására biztos hatású szer a „Korona tejkrem” (ezelölt Crème de Lakteine), mely párszori használat után az arcot bárszónymává és hófehérre teszi. Egy kis tégely 1-20 K. Nagytégely 2 K. Kapható Szűts Róberti gyógyszertárban.

TARCA.

A finánc is ember.

I.

Hogy valaki másért mond imádságot és maga nem kerül a mennyországba, ez még könnyen érthető valami, de hogy valaki a tulajdonföldjén magának dolgozzék s végezetül mégis más szedje a keserves izadsága gyümölcsét, az valóságos kiadó igazságtalanság. Pedig az Urnak születését követő huszadik században azt fundálták ki, hogy épen úgy van az jól. Okos emberek ültek a tanácsot, azért tették ki bölcsesség tekintetben az Urstene, ki a teremttékora a föld természetét a munkáló embernek ítélte.

Hát bizony boldog Magyarországon úgy van az. A gazda szántja meg a földjét, az veti bele a dohányt a pici magját, az törli meg kapájával a hantot, gondolza a fakadó növényt, mikor azután megjön az aratás, a gyűjtés ideje, akkor megkerül a finánc is, hogy elszedje a termést az utolsó levélig s a gazda pipára akar gyujtani, kénytelen elmenni a boltba, hogy mérégrágra áron grammokban vegye vissza az illatos palántát, mielő az mázsákat természetelt.

Aztán ne keseredjék el a pipás ember! Kovasztó Péternek legalább semmihogyan sem fért a fejébe az a furcsa igazság. Tudta, hogy így az-nincsen jól. A maga egy-

szérű parasztszével föl fogta, hogy mindennemű isteni és emberi jogok ellen van, mikor a finánc mind a két holdján természetelt. dohánylevelét elcsipeti s neki jó formán annyija se marad, mivel bundáját a molylel ellen biztosítja. A pipájáról csak ne is beszéljünk. Szegény jószág keserves rottyással panaszokodik mindszüntelen a komisz trafikdohány ellen.

S itt észébe jutott valami Kovasztó Péternek. Amolyan tőpröngéséle szállotta meg, ha vajjon, mit mások elrontottak, nem lehet-e az valami uton-módon amúgy csinálni megreperálni? Teszem azt, ha ő vagy másfél mázsa levellet félretenne s azután bemenne a városba vele. Azt a napot a pipás emberek vörös plajbászszal huznak alá a kalendáriumban, de olyan vastagon, hogy a sátoros ünnepek valóságos hétköznapok lenének csak ahhoz képest.

Hanem persze, hogy persze, csak fináncok ne volnának a világon! Azaz, mit neki a finánc? Hisz azért, mert bő gatyja helyett bugyogót és dolmány helyett zoldhajtókás mándlit visel, azért még nem mindentudó. A szaglász szent igaz, kiváló mód ki van fejlődve, azt mondják, abból vizsgálznak, mikor felveszik őket, hanem hát fütty neki, az orrukkal azért mégsem futhatnak keresztül a bagariaszborós tarisznyán. Mit tudnak bele a jámborok: dohány van-e benne, avagy igazi debreceni szálona?

És Kovasztó Péternek vala

pedig ilyen tarisznyája. Ót kiló dohányt egy meg-kicsiség, hanem annyi úgy meghuzhatta magát benne, hogy meg sem igen dagaasztotta a bendőjét. No és Kovasztó Péter kezdett lassan kirándulásokra menni azzal a tarisznyával. Bebenézett a városba. Először félénken nyitotta meg az ajtókat, jól össze-vissza mérte tetőtől-talpig megbecsülte a maga emberét, mielőtt rátért volna a pipára s csak ezután a cudar egzemen után bókta ki, hogy ha az ur meg nem vetné, ő tudna valahol amolyan szűzfajta pipa-bélest. A kocapipás persze hangot nem értett abból a hímezés hámozásból, hanem annál lelkesebb óvációkban tört ki a szakértő. Három közül kettő bizonyosan megölelte, a harmadik meg ropogós kalamajkát járt körülötte. Így adtak mérhetlen örömeiket kifejezést s jutalmazták meg azt a bátor embert, ki a pipás embernek legönztelebb barátja. Ha elcsipik, bizonyosan mártíria lesz bátor vállalkozásának. Azért csak lassan vállalták ki belőle a titkát.

Hozott talán kóstolót is magával.

No ugy egy zacskóra valót, felelt szemhunyorítva Kovasztó Péter.

— És hogy lesz az?

— Attól függ, kilót mérke-e ki belőle vagy fontot.

— Ah, vagy úgy... No akkor csak maradjunk a kiló mellett: arra több fér. Jólész érte nyolc hatos? — Jól van, jól, magyarázta ki magát Kovasztó Péter, becstületes

emberrel nem szoktam sokat alkudozni. Máskorra is kell nekem a jó ember, Hanem azért egy piculával csak szereze meg az ur az a summát. Mert higye meg, sok lélekbenjáró veszedelem könyvékez meg minket, mire idáig származathajjuk azt az illatos palántát. Azután meg tessék elhinni a szuloki, miki, kutya ehhez képest hitemre mondom csak kutya.

Adóvevő nem igen köt magát karhöz. A harmadik szólnál már szent az egyezés. A tarisznya kiürül, az árát leolvassák és Kovasztó Péter nyugodt lélekismerettel baktathat haza felé. Illetve előbb még valamit kérdez.

— Ha egy-két barátja volna, instálom, a tekintetes urnak, egykét kilóra való vagyon otthon is még. Szívesen behozom.

— Hozza minél előbb, hozza csak galambom, az utolsó forgáscsig elyogy, szokott lenni a rendes válsz.

— De hát irányadás végett instálom sokan vannak még, kik vennének? Tetszik tudni, akkor szekérbe fogják.

— Minek annak a pár fontnak a szekér?

— Azaz, hogy izé, nem értjük egymást egészen. Minden embernek számítottam vagy négy fontot. Kár, halálos vétek volna a jó alkalmat elszalasztani. No hozhatom.

— Hozza no, ha egyszer mondom. Mázsára való legyen, azt se bánom.

— Igenis kéremalásan. Hozok mázsára valót. Igenis, rekommendálom magamat.

A feltámadási körmenetek alatt nem lesz kivilágítás.

A feltámadási körmenetek alkalmával Szekesfehervár lakói vallásközlés nélkül gyönyörűen szokták kivilágítani ablakaikat a legméltsóságosabb Oltárszentség tisztelőire, amikor az Egyház Krisztus feltámadásának emlékére körmenetileg ünnepélyesen körülvisíti az utcákon. A háború nyomorúságai, nevezetesen a világitó anyagokban való hiány miatt az idén ennek a szép szokásnak is el kell maradnia. A világitó anyaggal annyira kell takarékoskodnunk, hogy ezt még a legszebb egyházszertartásnál is figyelembe kell venni. Ezúton értesítjük tehát Szekesfehervár lakosságát, hogy az idén az ablakok kivilágítását mellőzze. Annál is inkább, mert hatóságilag is tilta van. A jó Isten megsegít bennünket s bizton reméljük, hogy a következő feltámadási ünnepünkön már a béke boldog napjait érezzük s kivilágításal is hódolhatunk a világ Megváltójának. Most pedig: buzgó imával pótoljuk a gyertyafényt. Imádkozunk buzgóbban és többet, hogy a magyarok Istenet ne hagyjon el bennünket.

A rokkantak hadi biztosítása.

Az Augustza Gyorsegély Alap, amely hadi jótékonyági intézmény és a háború alatt sokoldalú áldásos tevékenységet fejtett ki, többek között a feladatát tekintve azt is, hogy kifejezetten hadi jellegű személybiztosításoknak a nép széles rétegeiben való terjesztése érdekében közreműködjék és e célból az Augustza Általános Biztosító Intézet részvénnytársasággal megállapodásra lépett.

Ennek folytán nevezett alap azzal a kérelemmel fordult a min. Rókkantügyi Hivatalhoz, hogy idevonatkozó működését e Hivatal megfelelő támogatásban részesítse. Egyben bejelentette azt is, hogy lehetővé tette, miszerint az a tiszt, illetve legénységi állományba tartozó egyén is köthessen ily biztosítást, aki már az arcvonalon az ellenség előtt teljesít szolgálatot s hogy a hadbavonult családja, illetve családjának valamely tagja, vagy valamely jótévője ugyanezen biztosításokat is megkötthesse: azért a biztosítás megkötésének formáságai is a lehető legegyszerűbbek.

Az Augustza-Alapnak nem zavarólag és szociális szempontból egyaránt fontos tevékenységét méltányolva, felkéri a miniszterelnök az állásfoglalás mellett, hogy az említett alapnak a ha-

lálásra és rokkantság esetére szóló hadibiztosítások propagálása iránti működését ajánlja az alárendelt hatóságok és hivatalok jóindulatú figyelmébe és hasson oda, hogy amennyiben a nagyközönség köréből egyes érdeklődők hozzájárulnak az irányban tanácsért vagy felvilágosításért fordulnának, ugy ezt készséggel adják meg.

Az Augustza Gyorsegély alap hadibiztosítási osztályának fehérvári és fehérmegyei központja Szekesfeherváron (Városház Városi segélyiroda, vezetője Kelemen Béla lapszerkesztő) minden felvilágosítást megad.

HIREK.

Katonai kitüntetések. Az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül a 69 ik gyatogazrednél Kóberling Nándor főhadnagy dícsérelt elismeréssel, Poillák Rezső őrmester a koronás vas érdemkeresztlettel kitüntetve. A 17-ik honvédelmi gyalogezrednél Csutary G. Tibor hadapród zászlósa nevezetett ki, Markosfalvi Sipos Gyula a 17. honvédelmi gyalogezred parancsnoka 3. oszt. katonai érdemkeresztlet hadiszítmennyel és kardokkal, Richnovszky Géza VI. 17. néptisztó zászlóalján beosztott nyugállományú százados, dr. Radetzky Károly népf. főhadnagy, Kelemen Béla népf. hadnagy legfelsőbb dícsérelt elismeréssel a kardokkal, Keresztes Ferenc tart. főhadnagy, dr. Hevesy György népf. főhadnagy legfelsőbb dícsérelt elismeréssel, dr. Kund Vilmos és dr. Falvai Jenő népf. ezredorvosok koronás arany érdemkeresztlet a vitézségi érem szalagján.

Eljegyzés. Szalovits István nagyperkátai postamester leányát, Gizikét etjegyezte Boross Géza zászlós a Kárczabron.

Fényárban Szekesfehervár. Hosszu, keserves téli hónapokon keresztül a sötétséget is át kellett szenvednünk. A szénhiány miatt a város kénytelen volt a magánvilágításokon kívül az utcai világitást is a legkevesebbre redukálni, így csak az utcai lámpák fele égett, az ivlámpák pedig egyáltalában nem égtek. Április elsőjén újból kigyultak az összes lámpák s szinte jól éreztük magunkat: a régi fényárban. Majdnem elefejtettük, hogy kicsi a kenyérünk. A vacsoránál már azonban eszünkbe jutott. Sőt a rendes világitásnál egészen jól láttuk a nagyságot. No majd az is csak megőző egyszer. Csak türelem. Lesz még szülő, lágy kenyér.

Meghívó. A szekesfehervári keresztény fogyasztási szövetkezet, minthogy a f. é. március 26-ára hirdetett közgyűlés nem volt határozatképes, az évi közgyűlést f. é. ápril 9-én délelőtt 11 órakor a belvárosi kath. kör helyiségében fogja a f. é. március 22-én közzétett tárgysorozattal megtartani, amely közgyűlés az alapszabályok 26. §-a értelmében tekintet nélkül a megjelent tagok számára, határozatképes. E közgyűlésre a szövetkezeti tagokat tisztelettel meghívja az Igazgatóság.

A Phoebus leszöge. A Phoebus villanytelep beadványai betegségbe esett, hetenként legálább egyszer beadványoz. Ez azt jelenti, hogy minden héten van valami mondanivalója a város részére. A múlt héten például azt mondta, hogy lehet licitálni a vacakra, (ejnye, ez a dollárpapa nem ismeri a nyelvenket.) akarjuk mondani a gyárra. Kiképzési ár 800000 korona, szabad alkuvás biztosítva. A mostani levelét pedig azzal kezdte a Phoebus, hogy leszöge. Leszögezi, hogy a vízvezeték hajtására az áramegységre vonatkozólag nincs semmi különös megállapodás. Ennyit szögezt le, se többet, se kevesebbet. Tessék most kiokumálni és kisorfolni az eszből, hogy mit akar ökelme. Mellesleg megjegyezve, mi cseppet sem törjük a fejünket efelett. Ujjabb fogás az egész. Az egységár emelése csiklandozza az oldalát. Pár nap múlva majd kiséli, hogy mit akar. A Phoebus szeret incselkedni. Hát csak tegye. Ugy sem sokáig tart már ez a boldogsága. A tavasz kivirítja az utilapult, amely a talpacskájára köttetik.

Halálozás. Patka Hermann biztosító intézeti főtitkár folyó hó 1-én, szívzélhűdés következtében elhunyt. Temetése folyó hó 3-án d. u. 4 órakor lesz a Széchenyi u. 12. sz. gyászházból. Az engesztelő szentmise 4 én 10 órakor lesz a székesegyházban.

Szökött orosz hadifoglyok betörése. A csákbereányi csendőrzárőr a csákbereányi szököthegyen portyázva Wiesner István mőri kereskedő ottani pincéjének ablakából kiszűrődő világosságot vett észre. A csendőrzárőr a kellő óvatossággal közeledve benéztek az ablakon és a pincében két gyanus alakot láttak, kik a befűtött kályha mellett főzéssel foglalkoztak. A csendőrzárőrök bemásztak az ablakon és a hirteleniben eltűnt két alak után kutattak. Csakhamar rájuk akadtak a pince padlásán, és ott a kéményhez lapulva várták sorsukat. Erőszakkal kellett őket kivonszolni, azután megbilincselni. Kikérdeztetésük alkalmával elmondták, hogy orosz hadifoglyok szökövények, kik három héttel ezelőtt szöktek meg a somorjai fogolytáborból és azóta betöréses lopásokból és koldulásból éltek Wiesner pincéjének feltörése előtt Hruska Camill csákbereányi postamesternek pincéjében garázdálkodtak, s onnan 7 liter bort tartalmazó hordócskát és más egyébbet vittek el 70 korona értékben.

Magyarafasón is vándgészerepeltek. Itt egymásután törték fel Simon István, Boros István és Vas János pincéit, mindenütt élelmiszert zsákmányolva és károkat okozva. Elfogatásuk alkalmával is találtak náluk zsirt, 3 liter morzsolt tengerit és fél kilogram földizsirtet. Az egyik neve Doborcuk Vasili és 29 éves a másiké Prulovnyik Jakab és 23 éves. — A csendőrzárőrök bekísérték őket Móra, és ott a katonai parancsnokságnak adták.

Szekesfehervár után — Makó. Szekesfehervárhoz Makó állítólag közelebb van, mint Makóhoz Jeruzsálem. A földrajzisták szokták bizonyítani. Most már bizonyítás nélkül elhiszük. Ugyanis az a kis hiba, ami nálunk megtörtént a városi képviselők választásának kiírás akarással, az a malőr Makón is megese.

Jeruzsálem tudunkkal így még tévedett. Ezért van hozzánk közelebb Makó, a hagsmaország fővárosa. Makó városa is megtelekezett arról, hogy a mandátumok a háború alatt kormányintézkedéssel meghosszabbodtak és szépen kiírták a választásokat. A hibát, a kis feledékenységet a helyi sajtó vette észre, a Makói Független Újság. Vezércikkben annak rendje-módja szerint megmagyarázza a városnak, hogy tévedni mellőztatik és felhívja a belügyminiszter, hogy a választási plakátokat vakartassa le a magisztrátussal a kapukaljáról. Hát persze, hogy levakarják. Makó városa pedig a füle tövét vakarhatja.

Rendőrkutyával földértett lopás. Csákváron ellopott Perl Lipót udvarából egy pulykát és három tyukot, Oszolyi Jánosné tyukketrecéből pedig 6 tyukot Károsulak feljelentésére a csendőrzárőr megindította a nyomozást, de nem mentek semmire, mert a lopás éjjelen erős szél fujt és a talaj megfagyott. Erre maguk mellé vettek az ottani őrsőn tartott rendőrkutyát, s annak elég volt a lopott baromfiaknak elcipelgetésük közben a szántóföldre elhullatott néhány tolla, hogy a helyes nyomon indulva a tolvaj lakaság vezesse a csendőrzárők. Katona Ferenc, lopásért már több ízben büntetett egyén halálra íjdetnézett a hozzá való váratlanul betoppant kakastollasokra, no meg a derék rendőrkutyára, amelynek egyedül közönheti, hogy újból csávába kerül.

Rövid hírek.

Kávétillalom. Mivel a tejfoglalom megszorításával a kávéfogyasztás emelkedett, szükségessé vált, hogy a kávéfogyasztást is korlátozzák. A miniszter ma értesítette Szekesfehervárt, hogy a tejkorlátozásához megfelelő rendelettel igyekeznek a kávéfogyasztásának csökkentését elősegíteni. A rendelkezés valószínűleg abból fog állni, hogy a kávéházakban 3 órától 7 ig nem lehet kávézni. Budapesten legalább így csinálták.

A városi iskolák husvétli szünete. A háborus nyomorúságok készítették arra a városi tanügyi vezetőséget, hogy a husvétli vakáció részben az idén megszüntesse, mert a tavén legnagyobb részében ezer és egy ok miatt nem volt előadás. A husvétli szünet csak nagyszünetről kezdődik. Most még tehát előadásokat tartanak.

Felolvasás. Kleindén Árpád, a Magy. Szeszterkesítő r. t. titkára a Kereskedelmi Akadémiának, végzett növendéke Többtermeles és e kérdéssel kapcsolatos problémék és polemiák, Agrár és szociálpolitikai kérdések, cím alatt e napokban tartotta felolvasását Budapestben a szekesfehervári fögménázium volt növendékeinek asztaltársasága körében.

Hulla a habokban. Adonyban egy 12-13 éves körüli fiú hullát fogtak ki a Dunából. Személyazonosságát még nem állapították meg.

A szekér alatt. Delics István sárszentmihályi béres fia leesett a szekerről, a szekér alá került s súlyos sérüléseket, csonttöréseket szenvedett. Beszállították a Szent György kórházba.

Megszűnt járány. Vértessacska községben a járányhurut járány megszűnt. A hatóság elrendelte az elemi iskolák megnyitását.

Közgazdaság.

A szőlő metszése.

II.

E kitérés után fordítsuk figyelmünket a szőlő felé. E két kérdés a fontos: mikor és hogyan metszük meg szőlőinket? Az első kérdés nyilvánvaló — mondják a régi szokás emberei: — itt az ideje tehát, meg is fogjuk metszeni a szőlőt. Sőt sokan metszik is már; tagjaik meggemberekednek az olló vasától, de azért metszenek; a metszési lapokon kibuggyanó szőlőnedv ráfolyik az alatta álló bimbókra, s az a mai időjárás mellett minden éjjel odafagyhat, s így tönkretelhet a bimbókat, de azért metszenek. Hogyan hát nem szabad metszeni most? hisz más évekhez viszonyítva némileg máris késünk a metszéssel? Szilárd meggyőződés, hogy még most nem szabad megmetszeni szőlőinket. En meg ki sem fedtettem szőleimet. Miért? Mert még nem kérdeztem meg tüzetesen a szőlőtől, hogy mit szól a metszés idejéről és módjáról? Már pedig a szőlő megkérdezése nélkül logikailag lesz eljárásunk a szőlő ez megboszuja. Mit szól tehát a szőlőtől a rögöni metszéshez? Azt mondja: nézz meg engemet, mily siralmasan kerültem ki a zordon tél fagyából. Vesszőimen az összes magasan álló bimbóim elfagytak. Hogyan fogsz tehát megmetszeni? Mostani metszésed beugrás a sötétbe. Várj még — hisz még nincs itt a nap minden életető melegével. Majd ha eljön hozzám a napsugár, majd ha élettevékenységem megindul, akkor kifejelem minden örömet, minden bimbómat, mit a tél fagyja meg, nem dermesztett, megduzzasztom, hogy lásd, hol és melyikben van termés, akkor messz meg engem.

Aki a szőlő e beszédére nem figyel, az metszhet bátran, hordóazonban ne sokat készítsen szűt retre. Mindig a szőlőtől mondja meg, hogy mikor és hogyan messz meg és nem én. En alkal mazkodom ollómmal a szőlőtőlhoz és nem a szőlőtől az én ollómmhoz. En lehetek vele szemben erőszakos, de viszont, egy növény sem oly boszuálló mint a szőlő.

A szőlő metszését tehát el kell halasztani addig, míg a bimbók duzzadni kezdenek. A megfagyott bimbó holt, az nem duzzad meg. A metszést tehát akkor kezdem, mikor látom, hogy hány élő és termőbimbó áll rendelkezésemre. Attól legkevésbé kell tartani, hogy az esetleg hirtelen beálló meleg idővel, nagy gyorsasággal fog fejlődni a szőlő s így elkésem a metszéssel. Ez előreláthatólag így lesz. Ez ne aggasszon bennünket. Ha a levelzet koronás nagyságu lesz is már, akkor is metszhetünk a termés minden hátránya nélkül. Már pedig a termés biztosítása a cél.

A másik kérdés az, hogy mikép messük meg szőlőinket az idén? E kérdésre nem én adom a feleletet, hanem a szőlőtől. A múlt évben lelkendeztünk a magas metszésért s aki magasan metszett, bő szüretje volt. Nem így az idén. Aki most magasan metsz, annak dolga elhiábzott lesz. Ami bimbó a hótakarón kívül volt, az elfagyott; legalább a mi hegyünkön így van. Nem áll ez egész mértékben a vadalonnyal álló szőlőkre. Ezek

jobbán bírják a hideget, mint a hazai szelidszőlők. Így a vadalonnyal szőlők az idén is magasan metszhetők, mint a mi szelid szőlőink és bővebb termésük is lesz. A hazai szelid szőlőket lehetetlen az idén magasra metszeni, mert a magasan álló bimbók megfagytak. A sárszem és a fölötté álló egy vagy két szem az, melyben bízhatunk. Ezt majd a bimbók duzzadása fogja megmutatni és eszerint fogjuk alkalmazni a metszést is. Minden esetre oda kell törekednünk, hogy a lehető legnagyobb termést biztosítsuk magunknak. Ha az idén három-korona a bor ára, jövőre még magasabb lesz, mert országos lévén a fagy, fele termésünk se lesz.

Velenczei.

SZÍNHÁZ

Vida Ius jutalomjátéka. Vasárnap játszott utoljára a jelen szezonban **Vida Ius** városi színház primadonnája. Mint legsikerültebb alakítását, a Csárdáskirálynőt választotta bucsuzóul. Vida e darabban határozottan kiváló és oly mesteri alakítást nyújt, hogy a fővárosi Csárdáskirálynővel tesztünk összehasonlítást tala. Vida mindenkor csupa szorgalom, igyekvés, jókedv és temperamentum volt a színpadon. Nagyszerű táncsaival, mesteri alakításaival sok élvezetes estét szerzett a fehérvári közönségnek. És ez a közönség bucsuzókor ismetellen meghálálta neki a sok-sok sikerült fellépéseit. Tapsviharokon kívül a szokásos kedveskedő meglepetések is megvoltak. Általában az egész előadás a megszokott jó volt. A közönség persze zsufoolta a házat. Kedden este a színtársulat másik primadonnája, a közönség dédelgetett kedvence, Koronay Rózsa bucsuzik a Nebántsvirágban. Szerdán pedig a záróestén a sokat ünnepelet drámai tehetség, Hevessy Mariska, a kitünő művésznő mond végleg bucsut.

Heti műsor.

Kedd: Nebántsvirág. Koronay bucsufelélépte.

Szerda: Királynőm, meghalok érted. Hevessy Mariska bucsuja.

APRÓHIRDETÉSEK.

Száraz lépét, borkövet és viaszt veszek a legmagasabb árrban Berényi Károly, Osz utca 26.

Férfi szabó állandó alkalmas tanter. Tanulóanyagok fizetéssel felvételnek. Rehorska kelme festő vegytisztító gyárában Tobak u. 21.

Munkások állandó munkára felvételnek a légszeszgyárban.

Kocsis irni olvasni tudó felvétetik Haggennmacher sörtelepen.

Megbízható fuvaros évi 5000 (ötezer) korona biztos keresettel alkalmazást nyerhet. Jelentkezni mindennap déli 12 től 2-ig lehet Széchenyi-u. 26 sz. a.

Nagyszámos munkára évi rendszeres fizetés és magas jutalék mellett megbízható, idősebb embert keresnek. Jelentkezni mindennap déli 12-től 2-ig lehet Széchenyi-utca 26. sz. a.

Hosszu, jókarban levő gyalogsági tiszt kard megvételre keresztek. Cim a kiadóban.

Keresek két fiut pincér tanuló nak Rédei verdegéts Kossuth u.

Kétszobás lakás Megyeház-utca 3. szám alatt azonnal kiadó.

Egy kertet bérbé keresek. Cim a kiadóhivatalban.

Kis mindenestűt felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda, Szt. István-tér 1. sz.

Uránia színház.

Hétfőn és kedden,

április hó 2 és 3-án:

NORDISK-MŰSOR!

Egy szép asszony REGÉNYE.

Remek pótműsor.

Eladások kezdete fél 7 és fél 9 órakor.

Rendes helyárak.

Apolló - színház.

Hétfőn és kedden:

(április hó 2 és 3-án)

Fonnyadt babérok.

Dráma 4 felvonásban.

Remek pótműsor.

Előadások fél 7 és fél 9 órakor.

Legközebb

A kiralytigris

II. RÉSZ.

UJ LAP

pártokon felül álló keresztény-szociális irányú politikai napilap, amely az egész országban elérhető és mindennap képekkel jelenik meg 8 oldal tartalommal, amelyen minden hírt hoz röviden, tájékoztató szöveggel.

UJ LAP valamennyi előfizetőjének és olvasójának minden ügyben teljesen díjtalanul ad tanácsot, felvilágosítást és utbaigazítást és minden nap az üzletkeben és a Fejérmegyei Napló arisztónál 4 fillért kapható.

Alkalmas könyvajándékok.

a Szociális Missziótársulat kiadásában megjelent:

Prohászka püspök „Elmékedések az Evangéliumról” című műnek bővített és 10 kivalaku kötetre osztott kiadása.

1. Rorate coeli vászonkötésben 2— K.
2. Gloria in Exelsis vászonkötésben 2— K
3. Jordán partjától Táborhegyig 3— K
4. Táborhegytől Bethaniáig 2-20 K
5. Bethaniától a Golgotháig 2— K
6. A keresztfa alatt 2— K
7. A feltámadott nyomában 2-40 K
8. A Szépszeretet Anyja 2— K
9. A pünkösdi lélek 1-60 K
10. A tulvilág tornácaiban 1-40 K

Januártól kezdődőleg tekintettel a felemelt nyomdaárakra könyveink árát 20 százalékkal felemeljük. Itt jelent meg Foerster tanár alatt felsorolt 2 világhírű műve: Az élet művészete kötet 4-40 K füze 3— K „ „ jellem 3-20 K kötet 4-50 K Kapható a Szociális Missziótársulat kiadóhivatalában (V. Gizella tér 3.) és minden nagyobb könyvkereskedésben.

Legszebb hadijótékonyaságot gyakorolja,

A VILÁGHÁBORU ÁRVÁIT SEGITI MEG, HA LEVELEZÉSÉNél ZÁRÓBÉLYEGÜL: A MŰVÉSZI KIÁLLITÁS

dr. Prohászka Ottokár hadiársvaház LEVÉLZÁRÓ BÉLYEGEIT

HASZNÁLJA. — KAPHATÓ:

Horváthné és Rónainé papirkereskedésében Kossuth-utca. — Két és tíz filléres levélzáróbélyek.

A MAGYAR KÖNYVPIACON

ORSZÁGOS FELTŰNÉST KELTETT

Dr. Vass József könyve:

Szent Ágoston vallomásai. CSINOS, IZLÉSES KIÁLLITÁSBAN a két kötetes szép mű 6 koronáért

Horváthné és Rónayné könyvkereskedésében kapható. Kossuth-u.

Az első kiadás csaknem teljesen elfogyott.